

Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2014/15:96 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar. I propositionen föreslås att det i konkurrenslagen (2008:579) införs en bestämmelse som i fråga om elektroniskt lagrad information innebär att Konkurrensverket ska få granska och ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och andra affärshandlingar i verkets lokaler, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till verket. Denne ska ha rätt att följa de åtgärder som verket vidtar. Förslaget utgör en rättslig reglering av de arbetsmetoder som Konkurrensverket sedan en tid tillbaka tillämpar vid granskning av elektroniskt lagrat material och säkring av bevisning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2016. Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut3

Redogörelse för ärendet4

 Ärendet och dess beredning.....4

 Bakgrund4

 Propositionens huvudsakliga innehåll5

Utskottets överväganden.....6

 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar6

Bilaga 1

Förteckning över behandlade förslag.....7

 Propositionen7

Bilaga 2

Regeringens lagförslag8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579). Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:96.

Stockholm den 28 maj 2015

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M), Åsa Westlund (S), Hans Rothenberg (M), Ingemar Nilsson (S), Josef Fransson (SD), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Per-Arne Håkansson (S), Helena Lindahl (C), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Maria Weimer (FP), Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD), Mattias Jonsson (S) och Elisabet Knutsson (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas proposition 2014/15:96 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Bakgrund

Efter beslut av Stockholms tingsrätt får Konkurrensverket genomföra en undersökning på plats hos ett företag för att utreda om det har överträtt konkurrenslagens förbud mot konkurrensbegränsande samarbete eller missbruk av dominerande ställning. Vid en sådan platsundersökning har Konkurrensverket rätt att granska och ta kopior av bokföring och andra affärshandlingar och få tillträde till lokaler och andra utrymmen. Konkurrensverket har de senaste åren valt att kopiera digitalt material på plats hos företaget för att sedan föra detta material till verkets lokaler för den fortsatta undersökningen.

Det finns ingen särskild rättslig reglering av vilka rättigheter Konkurrensverket respektive företagen har när det gäller detta förfarande. Frågan om det behövs en reglering av Konkurrensverkets arbetssätt när verket tar med sig elektroniskt lagrad information från ett företag för att granska det i verkets lokaler övervägdes av Utredningen om effektivare konkurrenstillsyn (dir. 2012:37). Utredningen konstaterade i sitt betänkande Effektivare konkurrenstillsyn (SOU 2013:16) att verkets möjlighet att genomföra granskningsarbetet i de egna lokalerna bidrog till effektivare utredningar. Enligt utredningen borde dock företaget ha en möjlighet att få detta prövat, vilket det skulle kunna få genom att överklaga tingsrättens beslut om platsundersökning. I den följande remissrundan framfördes bl.a. att utredningens förslag om möjligheter till domstolsprövning inte var tillräckliga från rättssäkerhetssynpunkt. Regeringen bedömde därför att frågan om en rättslig reglering av Konkurrensverkets möjligheter att vid en platsundersökning ta hand om elektroniskt lagrad information för fortsatt granskning och kopiering i verkets lokaler borde övervägas ytterligare (prop. 2013/14:135 s. 20).

Förslag till ändringar i konkurrenslagen (2008:579) lämnades i promemorian Konkurrensverkets granskning av elektroniskt lagrat material, som upprättats inom Näringsdepartementet. Promemorian har remissbehandlats. Regeringen lämnade ett lagförslag till Lagrådet för yttrande den 5 mars 2015. Regeringen har följt Lagrådets synpunkter.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår att en samtyckesregel införs i konkurrenslagen med innebörden att Konkurrensverket får granska och ta kopior av elektroniskt lagrad bokföring och andra affärshandlingar i verkets lokaler om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till verket. Denne har rätt att följa de åtgärder som verket vidtar.

Utskottets överväganden

Säkring av bevis vid Konkurrensverkets platsundersökningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i konkurrenslagen (2008:579).

Propositionen

Regeringen föreslår att det i konkurrenslagen införs en bestämmelse som i fråga om elektroniskt lagrad information innebär att Konkurrensverket ska få granska bokföring och andra affärshandlingar samt ta kopior av eller göra utdrag ur sådan bokföring och andra affärshandlingar i verkets lokaler, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till verket. Vidare föreslås att det också införs en bestämmelse som ger företaget rätt att följa de åtgärder som verket vidtar.

Regeringen anför i propositionen att Konkurrensverket sedan länge tillämpar en arbetsmetod som innebär att bokföring och andra affärshändelser som lagras elektroniskt kopieras på plats hos företaget för att sedan, med företagets samtycke, föras till verkets lokaler för fortsatt undersökning. Eftersom konkurrenslagen för närvarande saknar en uttrycklig reglering av den arbetsmetod som verket tillämpar finns en osäkerhet om verkets befogenheter och vilka rättigheter som bör tillkomma företagen vid dessa förfaranden. Regeringen menar därför att det från rättssäkerhetssynpunkt finns behov av att reglera det förfaringssätt som tillämpas.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som angetts i propositionen bör anta det framlagda lagförslaget. Propositionen tillstyrks följaktligen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

*Proposition 2014/15:96 Säkring av bevis vid Konkurrensverkets
platsundersökningar:*

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i konkurrenslagen
(2008:579).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i konkurrenslagen (2008:579)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 6, 8 och 10–12 §§ konkurrenslagen (2008:579) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

6 §

När Konkurrensverket genomför en undersökning har verket rätt att

1. granska bokföring och andra affärshandlingar,
2. ta kopior av eller göra utdrag ur bokföring och affärshandlingar,
3. begära muntliga förklaringar direkt på platsen, och
4. få tillträde till lokaler, markområden, transportmedel och andra utrymmen.

I fråga om elektroniskt lagrad information får åtgärderna i första stycket 1 och 2 genomföras hos Konkurrensverket, om den som undersökningen genomförs hos samtycker till att informationen flyttas till verkets lokaler. Denne har rätt att följa de åtgärder som verket vidtar.

8 §

Ett beslut om undersökning ska innehålla uppgifter om

1. föremålet för och syftet med undersökningen,
2. tidpunkten när undersökningen ska börja, och
3. Konkurrensverkets befogenheter enligt 6 §.

Beslut enligt första stycket gäller omedelbart, om rätten inte bestämmer något annat.

3. Konkurrensverkets befogenheter enligt 6 § första stycket.

10 §

Konkurrensverket får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i 6 § 1, 2 eller 4.

Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Kronofogdemyndigheten ska dock inte underätta den hos vilken under-

Konkurrensverket får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra de åtgärder som avses i 6 § första stycket 1, 2 eller 4.

Vid handräckning gäller bestämmelserna i utsökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet eller avhysning. Kronofogdemyndigheten ska dock inte underätta den som undersökningen ska

sökningen ska genomföras innan verkställighet sker. genomföras *hos* innan verkställighet sker.

11 §

Åtgärder enligt 1 eller 6 § får inte avse en skriftlig handling Åtgärder enligt 1 eller 6 § *första stycket* får inte avse en skriftlig handling

1. vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och

2. som innehas av advokaten eller biträdet eller av den *till förmån för vilken* tystnadsplikten gäller. 2. som innehas av advokaten eller biträdet eller av den *som* tystnadsplikten gäller *till förmån för*.

Om Konkurrensverket anser att en viss handling bör omfattas av en undersökning och den som åtgärden avser åberopar att handlingen är skyddad enligt första stycket, ska handlingen omedelbart förseglas och skyndsamt överlämnas till Stockholms tingsrätt av Konkurrensverket.

Tingsrätten ska utan dröjsmål pröva om handlingen ska omfattas av Konkurrensverkets undersökning.

12 §

Vid åtgärder som Konkurrensverket vidtar enligt 1 eller 6 § finns det inte någon skyldighet att röja företagshemligheter av teknisk natur. Vid åtgärder som Konkurrensverket vidtar enligt 1 eller 6 § *första stycket* finns det inte någon skyldighet att röja företagshemligheter av teknisk natur.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.